

КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ: ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТКУ

DOI : 10.33274/2079-4835-2023-26-1-80-86

УДК 81'255.4:39(045)

Остапенко С. А.,
кандидат пед. наук,
доцент

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського, м. Кривий Ріг,
Україна, e-mail: ostapenko@donnuet.edu.ua
ORCID: 0000-0002-3915-4854

Гончаренко А. О.,
студентка

e-mail: goncharenko_ao@donnuet.edu.ua

ВПЛИВ КУЛЬТУРНИХ ВІДМІННОСТЕЙ НА ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД

Ostapenko S. A.,
PhD in Pedagogical sciences,
Associate Professor

Mykhailo Tuhon-Baranovskyi Donetsk National University
of Economics and Trade, Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: ostapenko@donnuet.edu.ua
ORCID: 0000-0002-3915-4854

Honcharenko A. O.,
Student

e-mail: goncharenko_ao@donnuet.edu.ua

CULTURAL DIFFERENCES INFLUENCE ON LITERARY TRANSLATION

Мета. Метою статті є дослідити складові впливу культурних відмінностей на художній переклад; проаналізувати проблеми, що виникають під час перекладу культурно-специфічних елементів, і запропонувати методи та стратегії, що використовуються для досягнення точності та адекватності художнього перекладу.

Методи. Основні наукові результати отримано за допомогою таких методів, як аналіз та узагальнення наукової та навчально-методичної літератури з проблем художнього перекладу; системний аналіз; поєднання культурологічного та логічного методів у дослідженні; виокремлення підсистем складних об'єктів та їх системний аналіз, інтегральний підхід до вивчення лінгвістичних явищ.

Результати. Грунтуючись на останніх дослідженнях, стаття надає нові ідеї та підходи до вирішення проблем, пов'язаних із відтворенням культурних відмінностей у художньому перекладі.

Автори акцентують увагу на важливості поширення літературних творів серед носіїв інших культур, а саме: передачі культурної спадщини; підвищенні рівня міжкультурного розуміння; розширенні аудиторії реципієнтів; збереженні літературної цінності.

Культурні відмінності вимагають від перекладача глибокого розуміння та чутливості до різних аспектів культури. Це дозволяє зберегти і передати не лише лінгвістичний зміст, а й багатство культурної спадщини, яка є невід'ємною частиною художніх творів. Отже, розуміння культурних особливостей та контексту має важливе значення для точного та адекватного перекладу літературних творів. Зазначаються наступні вимоги до такого виду перекладу: точність передачі значень; адаптація культурного контексту; передача нюансів і стилів; повага до культурної ідентичності.

Значна увага приділяється методам та стратегіям, що використовуються для передачі культурної інформації у перекладі: підбір еквівалентних культурних елементів; пояснення та адаптація; конкретизація та узагальнення; локалізація; контекстуальний переклад.

Автори доходять висновку, що сучасні тенденції та виклики у художньому перекладі вимагають від перекладачів обліку культурних відмінностей, міжкультурної колаборації, використання нових медіа засобів та розвитку культурної чутливості.

Ключові слова: художній переклад, культурні відмінності, культурно-специфічні елементи, адаптація, інтерпретація.

Постановка проблеми. Зі зростанням міжкультурних взаємодій та поширення літератури по всьому світу, художні переклади стають все більш важливими. Однак, культурні відмінності можуть представляти складнощі при передачі сенсу та емоцій оригінального твору. Перекладачі стикаються з викликом передати культурно-специфічні елементи та зберегти авторський стиль та «голос».

Аналіз останніх досліджень. В останні роки дослідники активно вивчали вплив культурних відмінностей на художній переклад. Одні дослідження фокусувалися на проблемах перекладу культурно-специфічних елементів, таких як ідіоми та образи (І. Голубовська, Р. Зорівчак, В. Костомаров, М. Кочерган, О. Снитко, О. Тупиця, Н. Хіль та ін.). Інші (Ю. Найда, Л. Венуті, Г. Турі, Дж. Холмс, У. Еко, С. Велединська, Л. Ставицька, О. Горбач та ін.) – звертали увагу на роль перекладача в адаптації та трансформації творів для адекватної їх передачі у новій культурі. Деякі науковці досліджували вплив культурних відмінностей на рецепцію та інтерпретацію перекладених творів ((Ж. Мунен, М. Снелл-Хорнбі, Ю. Хольц-Мянттері та ін.).

Метою статті є дослідити складові впливу культурних відмінностей на художній переклад. Авторі прагнуть проаналізувати проблеми, що виникають під час перекладу культурно-специфічних елементів, і запропонувати методи та стратегії, що використовуються для досягнення точності та адекватності художнього перекладу. Грунтуючись на останніх дослідженнях, стаття надає нові ідеї та підходи до вирішення проблем, пов'язаних із відтворенням культурних відмінностей у художньому перекладі.

Виклад основного матеріалу. Художній переклад – це процес передачі літературних творів з однієї мови на іншу із збереженням авторського стилю, емоцій, ідей та образів. Він включає переклад прози, поезії, драматургії та інших художніх жанрів.

Мета художнього перекладу полягає у передачі як буквального значення слів і фраз, та й змісту, емоцій і атмосфери оригінального твору. Основне завдання перекладача – відтворити та передати авторську ідею та стилістичну насиченість твору цільовою мовою, враховуючи культурні особливості та специфіку обох мов. Мета художнього перекладу полягає в тому, щоб зробити твір доступним і зрозумілим для читачів, що знаходяться в іншому культурному середовищі, зберігаючи його художню та естетичну цінність.

Художній переклад відіграє важливу роль у поширенні літературних творів серед носіїв інших культур. Ця важливість полягає на думку П. Брука у:

- передачі культурної спадщини – художній переклад дозволяє переносити літературні твори з однієї культури до іншої, зберігаючи та поширюючи цінності, ідеї та культурну спадщину; він дозволяє читачам зануритись у світогляд та досвід інших народів та розширити свій кругозір;
- підвищенні рівня міжкультурного розуміння – художній переклад сприяє подоланню мовних та культурних бар'єрів, допомагаючи людям з різних країн зрозуміти та оцінити літературу одне одного; він сприяє діалогу та взаємодії між різними культурами, сприяючи розвитку толерантності та міжкультурної гармонії;
- розширенні аудиторії реципієнтів – художній переклад дозволяє авторам досягти нових читачів та розширити свою аудиторію за межами своєї рідної країни; він дає можливість творам проникнути на міжнародний ринок та отримати визнання та успіх у різних частинах світу;
- збереженні літературної цінності – художній переклад вимагає від перекладача не тільки лінгвістичної компетенції, а й почуття стилю, естетики і тонких нюансів; він дозволяє

зберегти та передати літературні особливості оригіналу, такі як поетичність, метафоричність, ритм та образність, забезпечуючи збереження справжньої цінності твору.

Таким чином, художній переклад відіграє ключову роль у поширенні літературних творів, сприяючи обміну культурними цінностями, розширенню аудиторії та збереженню літературної спадщини.[1, с. 44]

Культурні відмінності художніх творів мають значний вплив на процес та результат перекладу. Можна виділити наступні їх складові:

- *Мовні та лінгвістичні особливості.* Кожна культура має свої унікальні лінгвістичні особливості, такі як ідіоми, прислів'я, метафори та культурно-специфічні вирази. Перекладач повинен враховувати ці відмінності та знайти відповідні вирази та звороти, щоб передати ідеї та емоції оригінального тексту у контексті цільової культури.

- *Соціокультурний контекст.* Культурні відмінності відбиваються у соціальних, історичних, релігійних та інших аспектах життя. Перекладач повинен враховувати ці аспекти та адаптувати переклад таким чином, щоб він був зрозумілим та відповідав цінностям та нормам цільової культури. Наприклад, релігійні терміни, традиції чи звичаї можуть вимагати особливої уваги та точності при перекладі.

- *Чутливість до культурних нюансів.* Художні тексти часто містять культурно-специфічні нюанси, які не завжди легко перенесим в іншу культуру. Перекладач має бути чутливим до таких нюансів і шукати відповідні контекстуальні еквіваленти або використовувати стратегії, такі як пояснення чи адаптація, щоб передати оригінальні емоції та атмосферу.

Таким чином, культурні відмінності вимагають від перекладача глибокого розуміння та чутливості до різних аспектів культури. Це дозволяє зберегти і передати не лише лінгвістичний зміст, а й багатство культурної спадщини, яка є невід'ємною частиною художніх творів. [6, с. 67].

Мета перекладу літературних творів, як зазначалось раніше, полягає у передачі та збереженні естетичного та художнього досвіду автора для аудиторії цільової культури.

Розуміння культурних особливостей та контексту має важливе значення для точного та адекватного перекладу літературних творів. Л. Самовар виділяє наступні вимоги до такого виду перекладу:

- *Точність передачі значень.* Культурні особливості та контекст впливають на значення та конотації слів, виразів та символів. Перекладач, усвідомлюючи ці особливості, може вибирати найбільш точні та відповідні еквіваленти в цільовій мові, щоб передати оригінальний зміст та наміри автора.

- *Адаптація культурного контексту.* Літературні твори відображають життя та культуру автора та їх історичний та соціальний контекст. Перекладач повинен враховувати цей контекст, щоб адаптувати переклад таким чином, щоб він був зрозумілим і доступним для цільової аудиторії.

- *Передача нюансів та стилів.* Культурні особливості впливають на стилістику, ритм, метафори та інші літературні елементи. Розуміння цих особливостей дозволяє перекладачеві зберігати нюанси та стиль оригіналу, що є важливим аспектом передачі художнього досвіду автора.

- *Уникнення непорозумінь.* Недотримання культурних особливостей та контексту може призвести до непорозумінь, неправильних тлумачень та змішань у перекладі. Перекладач, володіючи знаннями про цільову культуру, має уникати цих помилок та забезпечити точність та розуміння перекладу.

- *Повага до культурної ідентичності.* Розуміння культурних особливостей та контексту допомагає перекладачеві зберігати культурну ідентичність оригіналу. Це дозволяє аудиторії цільової культури повною мірою оцінити та поринути у літературний твір, зберігаючи його автентичність та цінність.

Таким чином, розуміння культурних особливостей та контексту є невід'ємною частиною точного та адекватного перекладу літературних творів, дозволяючи зберегти цілісність та художній досвід оригіналу для аудиторії цільової культури. [5, с. 97].

Переклад культурно-специфічних елементів становить деякі складнощі, у зв'язку з якими виникає низка проблем, серед яких можна виділити:

- *лексичні та мовні відмінності* – культурно-специфічні елементи часто пов'язані з унікальними словами, виразами та термінами, які можуть бути важко або неможливо точно перекласти іншою мовою; цможе бути викликано відсутністю відповідних еквівалентів чи відмінностями у мовній системі;
- *культурні норми та цінності* – деякі культурно-специфічні елементи можуть бути тісно пов'язані з культурними нормами, цінностями та традиціями, які відрізняються від тих, що прийняті у цільовій культурі. Перекладач повинен знайти баланс між збереженням автентичності та зрозумілістю для аудиторії цільової мови;
- *ідіоми та метафори* – культурно-специфічні ідіоми та метафори можуть мати унікальне значення та переносити певні концепції чи образи; їхній переклад потребує як лексичної заміни, так і передачі сенсу та емоційного навантаження, що може бути складно в іншій мові та культурі;
- *історичний та соціокультурний контекст* – культурно-специфічні елементи можуть бути тісно пов'язані з історичними, соціальними та культурними подіями, які можуть бути незнайомими або не мати аналогів в іншій культурі. Перекладач повинен досліджувати історичне та контекстуальне тло, щоб правильно зрозуміти та передати ці елементи;
- *передача нюансів та емоційного забарвлення* – культурно-специфічні елементи можуть нести певну нюансність та емоційне забарвлення, які може бути складно передати іншою мовою. Перекладач повинен використовувати відповідні стратегії та техніки, щоб зберегти ці аспекти та передати їх аудиторії цільової мови.

Справжнє розуміння та ефективне подолання цих проблем відіграють важливу роль у створенні точного та адекватного перекладу культурно-специфічних елементів. Перекладач повинен бути обізнаний про культуру та контекст і вміти приймати рішення, які зберігають сенс оригіналу, адаптуючи його до цільової аудиторії.

Дослідження методів та стратегій, що використовуються для передачі культурної інформації у перекладі, є важливим аспектом вивчення художнього перекладу. Д. Каіан виділяє наступні методи та стратегії:

- *Підбір еквівалентних культурних елементів*. Перекладач може шукати еквівалентні культурні елементи, які існують у цільовій мові та культурі. Наприклад, якщо в оригіналі згадується традиційна страва, перекладач може використовувати аналогічну традиційну страву цільової культури.
- *Пояснення та адаптація*. Перекладач може включати пояснення та адаптацію у тексті перекладу, щоб допомогти читачеві з іншої культури зрозуміти культурно-специфічні елементи. Наприклад, у виводі або вступі книги може бути надана інформація про культурні особливості або історичний контекст.
- *Конкретизація та узагальнення*. Перекладач може вибрати конкретні деталі чи узагальнені формулювання, щоб передати культурну інформацію. Наприклад, якщо в оригіналі згадується конкретне свято, перекладач може вибрати загальне формулювання, яке відображає ідею свята без згадки про конкретну назву.
- *Локалізація*. Перекладач може проводити локалізацію, тобто адаптацію тексту до цільової культури. Це може включати заміну культурно-специфічних елементів на відповідні елементи цільової культури або використання відомих цільового читача аналогів.
- *Контекстуальний переклад*. Перекладач може використовувати контекстуальний переклад, щоб передати культурні особливості. Це включає вибір мовних засобів, які передають не лише лексичний зміст, а й контекстуальну інформацію, пов'язану з культурою та традиціями. [3, с. 35].

Мета використання цих методів та стратегій полягає в тому, щоб передати культурну інформацію та зберегти естетичні, історичні та емоційні аспекти оригінального тексту у перекладі. Вони допомагають створити більш точний, адекватний і зрозумілий переклад, який передає не лише слова, а й культурний зміст та контекст.

Адаптація та трансформація є важливими аспектами художнього перекладу, особливо під час роботи з культурно-специфічними елементами. Виділяють наступні аспекти адаптації та трансформації у художньому перекладі:

- *Культурна адаптація.* Перекладач може адаптувати оригінальний текст, щоб відповідати культурі цільової мови та аудиторії. Це може включати заміну звичаїв, традицій, свят або інших культурних елементів, які не існують або незнайомі в цільовій культурі, на відповідні елементи, які більш зрозумілі та доступні для цільових читачів.

- *Лінгвістична трансформація.* Перекладач може перетворювати мовні конструкції, стилістику та вирази оригінального тексту, щоб створити більш гармонійний та природний переклад у цільовій мові. Це може включати зміну порядку слів, заміну ідіоматичних виразів на еквівалентні цільовій мові або навіть зміну стилістичного тону, щоб передати атмосферу та настрій оригінального тексту.

- *Структурна трансформація.* Перекладач може змінювати структуру оригінального тексту, щоб відповідати узусу цільової мови або ефективніше передати сенс та емоційне навантаження. Це може включати переформулювання речень, зміну параграфічного поділу або навіть реконструкцію сюжетної лінії, щоб адаптувати текст до особливостей цільової культури та літературних очікувань.

- *Контекстуальна трансформація.* Перекладач може трансформувати контекстуальні елементи, щоб адаптувати їх до цільової мови та культури. Це може включати зміну географічних, історичних чи соціальних посилань, щоб вони були зрозумілими та актуальними для цільової аудиторії.

Мета адаптації та трансформації в художньому перекладі полягає в тому, щоб створити переклад, який зберігає естетичний, культурний та емоційний вплив оригінального тексту, адаптований до цільової мови та культури. Від перекладача вимагається глибоке розуміння обох культур та тонкий баланс між збереженням авторського стилю та адаптацією тексту для аудиторії цільової мови.

Дослідження ефекту адаптації на збереження авторського стилю та «голосу» у перекладі є важливим аспектом художнього перекладу. Під час перекладу літературного твору іншою мовою та для представників іншої культури перекладачеві доводиться стикатися з викликом збереження унікальності авторського стилю та «голосу».

Збереження авторського стилю у перекладі вимагає уважного аналізу та розуміння літературного твору, щоб передати його особливості та тонкі нюанси у цільовій мові. Перекладач повинен мати можливість перенести авторський стиль, використовувати лексичні та граматичні конструкції, ритм, тональність та загальну естетику оригіналу в перекладі. Це може включати вибір відповідних слів та фраз, встановлення особливого ритму та звучання тексту, а також передачу емоційного забарвлення та стилістичних особливостей.

Збереження авторського «голосу» також є важливим аспектом перекладу. Голос автора відбиває його унікальну манеру викладу, характеристику персонажів та загальну атмосферу твору. Перекладач повинен прагнути зберегти цей «голос» і передати його в перекладі, щоб читач відчував справжній вислів автора. Це може включати підбір аналогічних виразів, використання відповідних стилістичних прийомів та врахування особливостей авторського мовлення.

Дослідження показують, що ефективна адаптація та збереження авторського стилю та «голосу» у перекладі сприяють досягненню більш точного та якісного перекладу. Вони дозволяють читачам цільової мови насолодитися оригінальним текстом, який зберігає його унікальність, виразність та авторську індивідуальність.

Вплив культурних відмінностей на рецепцію та інтерпретацію творів є важливим аспектом художнього перекладу. Культурні відмінності можуть значно впливати на те, як твір сприймається і розуміється в різних культурах.

Спочатку створений твір відбиває специфічну культурну контекстуальність, цінності, норми та традиції. Однак, при перекладі твору іншою мовою та іншою культурою, необхідно враховувати культурні особливості та очікування читачів цільової мови.

Культурні відмінності можуть впливати на інтерпретацію та розуміння твору. Відмінності в мові, релігії, звичаях, історії, соціальних нормах та світогляді можуть призвести до різних тлумачень та сприйняття твору. Перекладачеві доводиться враховувати ці відмінності та прагнути передати зміст та емоції твору таким чином, щоб вони були зрозумілими та відповідали культурним очікуванням читачів.

Дослідження показують, що рецепція та інтерпретація творів можуть суттєво відрізнятися у різних культурах. Одні й самі слова, образи чи символи можуть викликати різні асоціації та емоції в читачів із різних культур. Перекладач повинен бути поінформований про культурні відмінності та тонкощі, щоб передати зміст та ефекти твору таким чином, щоб вони були доступними та адекватними для читачів у цільовій культурі.

Метою художнього перекладу в контексті культурних відмінностей є створення мосту між різними культурами та забезпечення розуміння та сприйняття творів у новій культурі. Перекладач повинен прагнути зберегти зміст, емоції та культурну особливість оригіналу, адаптувати їх до цільової мови та культури, і при цьому зберігати цінність та інтегритет твору.

Вплив культурних відмінностей на сприйняття та розуміння перекладених творів може бути значним. Відмінності в культурних контекстах, цінностях, нормах, звичаях та історії між вихідною та цільовою культурами можуть сильно вплинути на спосіб сприйняття та інтерпретації перекладених творів.

Перекладач стикається з викликом передати не тільки зміст та емоції оригінального твору, а й його культурну спадщину та контекст. Культурні елементи, такі як звичаї, традиції, релігійні та культурні символи, гумор, метафори та ідіоми можуть бути унікальними для кожної культури і не завжди мають прямий аналог в інших мовах. Це може призводити до труднощів у передачі повного змісту та ефектів оригіналу.

Культурні відмінності можуть вплинути на вибір перекладача варіантів перекладу. Залежно від цільової культури перекладач може бути змушений змінити образи, перенести контекст або адаптувати діалоги, щоб вони відповідали культурним очікуванням та розумінню цільової аудиторії. Це може спричинити зміну стилю, тональності і навіть сюжетних ліній твору.

Сприйняття перекладених творів також залежить від рівня знання та розуміння читача оригінальної культури. Чим більше обізнаний читач про культурні особливості, історію та традиції вихідної культури, тим глибше і повніше він зможе сприйняти перекладений твір.

Таким чином, культурні відмінності можуть значно впливати на сприйняття та розуміння перекладених творів. Перекладачам необхідно враховувати ці відмінності, прагнути зберегти зміст та емоції оригіналу, адаптувати твір до цільової культури та забезпечити його розуміння та доступність для читачів у новому культурному середовищі.

Сучасні тенденції та виклики, пов'язані з культурними відмінностями в художньому перекладі, відображають природу перекладацької роботи, що змінюється, і вимагають нових підходів і стратегій, а саме:

- *Культурна чутливість та адаптація.* Сучасні перекладачі все більше усвідомлюють важливість культурної чутливості та адаптації під час перекладу художніх творів. Вони прагнуть вловити культурні відтінки та нюанси оригіналу, адаптувати їх до цільової культури та розуміння читачів.

- *Постколоніальні та постмодерністські підходи.* Постколоніальні та постмодерністські дослідження перекладу звертають увагу на владу, ідентичність,

глобалізацію та деконструкцію культурних стереотипів. Вони викликають переосмислення традиційних підходів до перекладу та звертаються до різноманітності культурних контекстів.

- *Багатоголосність та поліфонія.* Перекладачі все частіше приділяють увагу збереженню авторського стилю та «голосу» у перекладі. Вони прагнуть передати безліч голосів та перспектив, присутніх у оригіналі, щоб зберегти його естетичну та літературну цінність.

- *Інтермедіальний переклад.* З розвитком нових медіа та технологій художній переклад став включати не лише письмовий текст, а й інші форми мистецтва, такі як фільми, аудіокниги та графічні романи. Перекладачі стикаються з викликами адаптації та передачі культурних елементів у різних медіа.

- *Міжкультурна колаборація.* Сучасні перекладачі все частіше вступають у співпрацю з авторами, редакторами та іншими фахівцями, які представляють різні культури та мови. Це сприяє глибшому розумінню та передачі культурних особливостей у перекладі. [6, с. 84].

Однак, існує кілька викликів, пов'язаних з культурними відмінностями у художньому перекладі, таких як складність передачі культурно-специфічних елементів, небезпека спотворення оригіналу, суб'єктивність перекладу та відмінності у сприйнятті та розумінні культурних контекстів.

Загалом, сучасні тенденції та виклики у художньому перекладі вимагають від перекладачів глибокого розуміння культурних відмінностей, креативності, гнучкості та емпатії. Вони допомагають збагатити культурний діалог, розширити доступність літературних творів та поглибити взаємне розуміння між різними культурами.

Висновки. Культурні відмінності відіграють ключову роль у художньому перекладі. Вони визначають особливості мови, менталітету, цінностей та традицій, які мають бути передані у перекладі.

Розуміння культурних особливостей та контексту є необхідним для досягнення точності та адекватності у перекладі. Це включає врахування звичаїв, традицій та інших культурно-специфічних елементів.

У процесі перекладу виникають проблеми, пов'язані з адаптацією та передачею культурно-специфічних елементів. Це вимагає від перекладача гнучкості, креативності та глибокого розуміння обох культур.

Існують різні методи та стратегії для передачі культурної інформації у перекладі, включаючи адаптацію, трансформацію, пошук еквівалентів та використання контекстуальних замінів.

Адаптація та трансформація у художньому перекладі можуть впливати на збереження авторського стилю та «голосу». Перекладачі прагнуть знайти баланс між вірністю оригіналу та «пристосуванням» до цільової культури.

Сприйняття та розуміння перекладених творів залежить від культурних відмінностей. Рецепція твору може відрізнятись у різних культурах, і перекладачам важливо враховувати ці особливості.

Сучасні тенденції та виклики у художньому перекладі вимагають від перекладачів обліку культурних відмінностей, міжкультурної колаборації, використання нових медіа засобів та розвитку культурної чутливості.

Дослідження впливу культурних відмінностей на художній переклад є актуальним та важливим. Більш глибоке розуміння цього впливу дозволяє вдосконалювати перекладацьку практику, розширювати культурний діалог та сприяти взаємному розумінню між різними культурами.

Список літератури:

1. Burke P., Po-chia Hsia R. Cultural Translation in Early Modern Europe. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 252 p.
2. Hung E., Wakabayashi J. Translation and Cultural Change: Studies in History, Norms, and Image-Projection. John Benjamins Publishing Company, 2005. 195 p.
3. Katan, D., Taibi M. Translating Cultures: An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators. Manchester: St. Jerome Publishing, 2021. 380 p.
4. Leppihalme R. Cultural Bumps: An Empirical Approach to the Translation of Allusions. Multilingual Matters Publ., 1997. 241 p.
5. Samovar L. A., Porter R. E. Intercultural Communication: A Reader. Wadsworth Publ., 1994. 452 p.
6. Translation and cross-cultural communication studies in the Asia Pacific. *International Conference on Translation and Cross-Cultural Communication* / Chen, Ping & Ko, Leong ed. University of Queensland, Volume 42. 2015.
7. Venuti L. The Translation Studies Reader. Taylor & Francis e-Library Publ., 2004. 524 p.
8. Whitfield A. Towards a Socio-Cultural Turn in Translation Teaching: A Canadian Perspective. *Meta*. 50(4). 2004. URL: <https://doi.org/10.7202/019906ar>

References:

1. Burke, Peter & Po-chia Hsia, R. (2007). Cultural Translation in Early Modern Europe. Cambridge University Press, 252 p.
2. Hung, Eva & Wakabayashi, Judy (2005). Translation and Cultural Change: Studies in History, Norms, and Image-Projection. John Benjamins Publishing Company, 195 p.
3. Katan, David & Taibi, Mustapha (2021). Translating Cultures: An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators. Manchester, St. Jerome Publishing, 380 p.
4. Leppihalme, R. (1997). Cultural Bumps: An Empirical Approach to the Translation of Allusions. Multilingual Matters Publ., 241 p.
5. Samovar, Larry A. & Porter, Richard E. (1994). Intercultural Communication: A Reader. Wadsworth Publ., 452 p.
6. Translation and cross-cultural communication studies in the Asia Pacific. *International Conference on Translation and Cross-Cultural Communication* / Chen, Ping & Ko, Leong ed. University of Queensland, Volume 42. 2015.
7. Venuti, Lawrence (2004). The Translation Studies Reader. Taylor & Francis e-Library Publ., 524 p.
8. Whitfield, A. (2005). Towards a Socio-Cultural Turn in Translation Teaching: A Canadian Perspective. *Meta*, 50(4). URL: <https://doi.org/10.7202/019906ar>

Objective. *The objective of the article is to study the components of the influence of cultural differences on literary translation; analyze the problems that arise when translating culturally specific elements and propose methods and strategies used to achieve accuracy and adequacy of literary translation.*

Methods. *The main scientific results are obtained with the help of such methods as the analysis and generalization of scientific and educational and methodological literature on the problems of literary translation; system analysis; combination of cultural and logical methods in research; separation of subsystems of complex objects and their systematic analysis, an integral approach to the study of linguistic phenomena.*

Results. *Based on the latest research, the article provides new ideas and approaches to solving problems related to the rendering of cultural differences in the process of fiction texts translation.*

The authors emphasize the importance of the dissemination of literary works among the representatives of other cultures, namely: transfer of cultural heritage; increasing the level of intercultural understanding; expanding the audience of recipients; preservation of literary value.

Cultural differences require a translator to have a deep understanding and sensitivity to different aspects of culture. This allows us to preserve and transmit not only the linguistic content, but also the wealth of cultural heritage, which is an integral part of artistic works. Therefore, understanding cultural characteristics and context is important for accurate and adequate translation of literary works. The following requirements for this type of translation are noted: accuracy of the transfer of values; adaptation of the cultural context; transfer of nuances and styles; respect for cultural identity.

Considerable attention is paid to methods and strategies used to convey cultural information in translation: selection of equivalent cultural elements; explanation and adaptation; specification and generalization; localization; contextual translation.

The authors conclude that modern trends and challenges in literary translation require translators to take into account cultural differences, intercultural collaboration, use of new media and the development of cultural sensitivity.

Key words: *literary translation, cultural differences, culturally specific elements, adaptation, interpretation.*

Дата надходження рукопису 10.05.2023